

Το πιο μεγάλο δίλημμα του Τσίπρα

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΓΟΥΛΑΤΟΥ***

Το πολιτικό κεφάλαιο του πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα είναι εν πολλοίς προϊόν μιας τεράστιας παρεξήγησης. Τους τελευταίους μήνες παραμένει ο δημοφιλέστερος πολιτικός έχοντας πείσει ότι μπορεί να κρατήσει τη χώρα στο ευρώ και να τερματίσει τις «πολιτικές των Μνημονίων». Οπως κάθε μεγάλη συλλογική αυταπάτη (ή, αν προτιμάτε, πολιτική απάτη) έτσι κι αυτή μπορούσε να επιβιώνει προσωρινά στην πολιτική συσκώτιση, ή τη «δημιουργική ασάφεια». Δεν αντέχει όμως στο άπλετο, αμείλικτο φως της πραγματικότητας. Κι η ώρα της αλήθειας έχει φτάσει.

Ο κ. Τσίπρας έχει απέναντί του ένα οδυνηρό αλλά αναπόφευκτο πακέτο λιτότητας. Θα βελτιωθεί στα σημεία κατά τις επόμενες μέρες, αλλά κατά βάση αυτό θα είναι. Πρώτον, γιατί αυτή είναι η κρατούσα πολιτική της Ευρώπης, που εφαρμόζουν όλες οι υπόλοιπες χώρες στο εσωτερικό τους. Έχει πίσω της όχι μόνο τον κ. Σόιμπλε αλλά 18 αποφασισμένες κυβερνήσεις. Δεύτερον, γιατί η χώρα έχει δανειστεί από τους εταίρους της, κι έχει δεσμεύσει. Τρίτον, διότι από τον Ιανουάριο μέχρι

σήμερα, με μεγάλη ευθύνη της κυβέρνησης, η οικονομία πέρασε από το θετικό πρόσημο στην ύφεση, διευρύνοντας το δημοσιονομικό κενό. Και από την αρχική διάθεση των εταίρων να βοηθήσουν την Ελλάδα που μάτωσε για να παραμείνει στο ευρώ, περάσαμε στην καταβράθρωση κάθε εμπιστοσύνης της Ευρώπης απέναντι στο παραδαλό αυτό συνονθύλευμα λαϊκιστών, ταλιμπάν και γραφικών που κουβαλά πίσω του ως κυβέρνηση ο κ. Τσίπρας. Παρά τις φιλότιμες προσπάθειες του ίδιου να οικοδομήσει μια σχέση επικοινωνίας με τους κύριους παίκτες της Ευρώπης. Το έλλειμμα εμπιστοσύνης πληρώνεται.

Όμως το δίλημμα που έχει μπροστά του ο κ. Τσίπρας είναι πολύ βαθύτερο από το εάν θα αντισταθεί μέχρι τέλους ή όχι στην (αναγκαία) ρήτρα μηδενικού ελλείμματος των επικουρικών συντάξεων και στον (άδικο και υφιστάτο) ΦΠΑ των λογαριασμών της ΔΕΗ. Η τελική απόφαση του κ. Τσίπρα δεν θα κρίνει απλώς το πολιτικό του αύριο, αλλά το αν η Ελλάδα θα παραμείνει ή όχι μια χώρα του δυτικού κόσμου. Αν θα διατηρήσει μια βιώσιμη προσδοκία

ανάκαμψης και σύντομα ενσωμάτωσης στην κανονικότητα μιας ευημερούσας και ανεπτυγμένης Ευρώπης. Ή αν θα βυθιστεί στον ενδιάμεσο γκριζό κόσμο της αένας αστάθειας και ανασφάλειας, ενός failed state, μιας οικονομίας που θα διαλύεται στην απόγνωση, και μιας κοινωνίας που θα τρώει τις σάρκες της χάνοντας τα καλύτερα παιδιά της.

Η επιλογή της «ρήξης» έχει τη στήριξη των επιτηδευτών, των θερμοαίμων και των αδαών, πολύ χειροκρότημα

Η τελική απόφαση του πρωθυπουργού δεν θα κρίνει απλώς το πολιτικό του αύριο, αλλά το αν η Ελλάδα θα παραμείνει ή όχι μια χώρα του δυτικού κόσμου.

και πατριωτικό ενθουσιασμό. Η συλλογική ανάταση μιας περήφανης απόρριψης του «τελεσιγράφου των δανειστών» θα διαρκούσε λίγες ώρες, ίσως και μέρες. Όσο διήρκεσε η πρόσκαιρη ευφορία ανάμεσα στο βροντερό «Οχι» του Κυπριακού Κοινοβουλίου και την καταστροφική δεκάδων χιλιάδων ανυποψίαστων καταθετών τον Μάρτιο 2013. Όσο περίπου διήρκεσε η μιας εβδομάδας θητεία του προέδρου Σαα της Αργεντινής, τον Δεκέμβριο 2001, αφού ανακοίνωσε το τολμηρό του πρόγραμμα να εισαγάγει νέο νόμισμα και να κηρύξει παύση πληρωμών στους πιστωτές της χώρας, υπό τις ιαχές βουλευτών που κραύγαζαν ρυθμικά «Argentina». Κατέρρευσε λίγες μέρες αργότερα, μόλις ανακοινώθηκαν οι περιορισμοί στις τραπεζικές αναλήψεις (capital controls), υπό τις μαζικές διαδηλώσεις χιλιάδων εξαγριωμένων καταθετών.

Ο κ. Τσίπρας δεν είναι πια μόνο αρχηγός του ΣΥΡΙΖΑ. Η επιλογή του έντιμου συμβιβασμού είναι ο ανηφορικός μονόδρομος της ευθύνης που αναλογεί σε έναν πρωθυπουργό. Θα χάσει παλιούς του συντρόφους. Θα υποστεί την

οργή προδομένων ψηφοφόρων. Θα μπορέσει όμως να καταστήσει το κόμμα του ηγεμονικό στην ελληνική κι ευρωπαϊκή Αριστερά, αποφοιτώντας από το ευρωπαϊκό περιθώριο. Κι οι δύο επιλογές καταλήγουν στην πολιτική του αποδυνάμωση. Η πρώτη όμως περνάει από μια εθνική καταστροφή.

Ο έξω κόσμος δείχνει ξεκάθαρα τον δρόμο. Είναι τυχερός ο κ. Τσίπρας γιατί η παρούσα συγκυρία δεν προσφέρει ούτε καν ψευδαισθήσεις εναλλακτικών. Η Βενεζουέλα του Τσάβες κατέρρευσε σε χάος, αναρχία και 200% πληθωρισμό. Η Ρωσία οικοδόμησε μια οικονομία υπερεξάρτησης από τους φυσικούς πόρους, εξαιρετικά ευάλωτη στην πτώση των τιμών τους. Το περιβάλλον μας στα Βαλκάνια και τη Μέση Ανατολή εξαγεί βία, πόλεμο, δολοφονίες, εκατομμύρια δυστυχισμένων προσφύγων. Άλλες επιλογές δεν υπάρχουν, ούτε άλλες συμμαχίες κι εναλλακτικές, εκτός από κείνες που εγκαταβιώνουν στο μπερδεμένο μυαλό του κ. Στρατούλη. Σήμερα περισσότερο από ποτέ, είναι «Δύση ή τίποτα».

Στην Ευρώπη το δίλημμα λιτότητα ή ανάπτυξη έχει πια ξεπεραστεί. Για

πρώτη φορά οι πολιτικές λιτότητας αντισταθμίζονται από μια πολιτική μηδενικών επιτοκίων της ΕΚΤ, και μια σημαντική επενδυτική τόνωση. Οι επικριτές της λιτότητας, που κατά τα άλλα είχαν δίκιο, έχουν ξεχάσει αυτή την κρίσιμη παράμετρο. Η υπόλοιπη Ευρώπη ανακάμπτει. Η Ισπανία σπάει ρεκόρ δημιουργίας θέσεων εργασίας κάθε μήνα. Οι κυβερνήσεις της Ευρώπης προχωρούν σε στενότερη οικονομική ενοποίηση. Θα κρατήσουν μαζί τους όσους θέλουν και μπορούν. (Αλήθεια, μετέχει η ελληνική κυβέρνηση στον διάλογο για τη μεταρρύθμιση της ΟΝΕ;). Οι ευκαιρίες είναι εκεί και περιμένουν την κυβέρνηση. Βροχή χρήματος, αναπτυξιακό πακέτο, ελάφρυνση χρέους. Αρκεί να κρατήσει τη χώρα στον δρόμο της προσαρμογής και των μεταρρυθμίσεων.

Το πιο μεγάλο δίλημμα του Τσίπρα στην πραγματικότητα δεν υπάρχει. Ευρώπη ή τίποτα.

* Ο κ. Γιώργος Παγουλάτος είναι καθηγητής Ευρωπαϊκής Πολιτικής και Οικονομίας στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και επισκέπτης καθηγητής στο Κολέγιο της Ευρώπης.